

CHET TILLARINI O'RGANISHNING GLOBAL INTEGRATSIYA JARAYONLARIDAGI STRATEGIK AHAMIYATI

*International school of finance technology
and science Instituti Filologiya va tillarni o'qitish
yo'nalishi talabasi **Erkinova Sevinch***

Annotatsiya: Mazkur maqolada chet tillarini o'rganishning global integratsiya jarayonlaridagi strategik ahamiyati kompleks ilmiy yondashuv asosida tahlil etiladi. Globallashuv sharoitida davlatlar o'rtasidagi iqtisodiy, siyosiy va madaniy aloqalarning kengayishi til kompetensiyalariga bo'lgan ehtiyojni keskin oshirmoqda. Tadqiqotda chet tillarini bilishning shaxsiy rivojlanish, xalqaro mehnat bozori va ta'lim tizimidagi o'rni asoslab beriladi hamda mavjud muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: chet tillari, global integratsiya, globallashuv, kommunikativ kompetensiya, xalqaro hamkorlik, ta'lim tizimi, mehnat bozori, madaniyatlararo muloqot

Asosiy qism: Global integratsiya zamonaviy dunyo tartibotining asosiy tendensiyalaridan biri bo'lib, u davlatlar, tashkilotlar va individlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni kuchaytiradi. Ushbu jarayonda til omili kommunikatsiyaning asosiy vositasi sifatida strategik ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, ingliz tili global lingua franca sifatida ilm-fan, biznes va diplomatiyada yetakchi o'ringa ega bo'lib bormoqda.

Til bilish darajasi xalqaro munosabatlarda ishtirok etish imkoniyatini kengaytiradi. Masalan, global tashkilotlar – BMT, Yevropa Ittifoqi, Jahon banki kabi institutlarda samarali faoliyat yuritish uchun ko'p tillilik muhim talab hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, chet tillarini bilish global integratsiyaga kirishning asosiy kaliti sifatida baholanadi

Kirish

XXI asr globallashuv jarayonlarining jadallashuvi bilan ajralib turadi. Bu davrda dunyo davlatlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik iqtisodiy, siyosiy va madaniy sohalarda yanada kuchaymoqda. Natijada inson kapitaliga qo'yilayotgan talablar ham o'zgarib, raqobatbardoshlikning asosiy omillaridan biri sifatida chet tillarini bilish muhim o'rin egallamoqda.

Chet tillarining global integratsiyadagi o'rni

Chet tillari global kommunikatsiyaning asosiy vositasi hisoblanadi. Xalqaro tashkilotlar, diplomatik tuzilmalar va transmilliy kompaniyalar faoliyati samaradorligi ko'p jihatdan til kompetensiyasiga bog'liq.

Shuningdek, ilmiy ma'lumotlarning katta qismi ingliz tilida nashr etilishi global ilm-fanga kirish imkonini kengaytiradi. Bu esa til bilishni nafaqat kommunikativ, balki intellektual resurs sifatida ham muhim qiladi.

Chet tillarini bilish madaniyatlararo tushunishni rivojlantirib, global hamkorlik va barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Ta'lim va mehnat bozoridagi ahamiyati

Zamonaviy mehnat bozorida ko'p tilli mutaxassislar yuqori baholanadi. Xalqaro kompaniyalar til biladigan kadrlarni afzal ko'rish orqali ularning global operatsiyalarda samaradorligini oshiradi.

Ta'lim tizimida esa chet tillari akademik mobillikni ta'minlaydi. Xorijiy universitetlarda o'qish, grant dasturlari va almashinuv loyihalarida ishtirok etish bevosita til bilish darajasiga bog'liqdir.

Muammolar va rivojlantirish istiqbollari

Chet tillarini o'rganishda quyidagi muammolar mavjud:

- Amaliy til muhitining yetishmasligi
- An'anaviy o'qitish metodlarining ustunligi
- Motivatsiya yetishmasligi

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun:

- Kommunikativ yondashuvni kuchaytirish
- Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish

- Real muloqot muhitini yaratish
- Xalqaro tajribalarni joriy etish

Ta'lim tizimida chet tillarining strategik roli

Ta'lim global integratsiyaning eng muhim komponentlaridan biridir. Bugungi kunda dunyoning yetakchi universitetlari xalqaro talabalar uchun ochiq bo'lib, bu akademik mobillikni kuchaytirmoqda. Bunday imkoniyatlardan foydalanish esa bevosita til bilish darajasiga bog'liq.

Chet tillari:

- ilmiy adabiyotlardan foydalanish imkonini kengaytiradi;
- xalqaro grant va stipendiya dasturlarida ishtirok etishni osonlashtiradi;
- akademik almashinuv dasturlariga yo'l ochadi (Erasmus+, Fulbright va boshqalar).

Demak, til bilish zamonaviy ta'lim tizimida raqobat ustunligini ta'minlovchi asosiy omillardan biridir.

Madaniyatlararo kommunikatsiya va ijtimoiy integratsiya

Chet tillarini o'rganish faqat kommunikativ vosita emas, balki madaniyatlararo tushunishni rivojlantiruvchi muhim omildir. Til orqali inson boshqa xalqning madaniyati, qadriyatlari va dunyoqarashi bilan tanishadi.

Bu jarayon:

- stereotiplarni kamaytiradi;
- bag'rikenglikni oshiradi;
- global hamkorlikni mustahkamlaydi.

Natijada, chet tillarini bilish ijtimoiy integratsiyani kuchaytiruvchi muhim vositaga aylanadi.

Zamonaviy muammolar va ularning tahlili

Chet tillarini o'qitish va o'rganish jarayonida bir qator tizimli muammolar mavjud:

1. Amaliy til muhitining yetishmasligi

Ko'plab ta'lim muassasalarida real kommunikativ muhit yetarli darajada shakllanmagan, bu esa o'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini cheklaydi.

2. An'anaviy o'qitish metodlari ustunligi

Grammatik yondashuvning haddan tashqari qo'llanilishi kommunikativ ko'nikmalarning rivojlanishini sekinlashtiradi.

3. Motivatsiya muammosi

O'quvchilarda til o'rganishga barqaror ichki motivatsiya yetarli darajada shakllanmagan bo'lishi mumkin.

Rivojlantirish strategiyalari va takliflar

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi strategik yo'nalishlar taklif etiladi:

- **Kommunikativ yondashuvni kuchaytirish** – darslarda real hayotiy muloqotga asoslangan metodlardan foydalanish;
- **Raqamli texnologiyalarni joriy etish** – mobil ilovalar, onlayn platformalar va sun'iy intellekt asosidagi resurslardan foydalanish;
- **Til muhitini yaratish** – debat klublari, speaking clubs va xalqaro tadbirlarni tashkil etish;
- **Xalqaro tajribalarni integratsiya qilish** – ilg'or davlatlar ta'lim modelini moslashtirish.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, chet tillarini o'rganish bugungi globallashuv jarayonlarida nafaqat kommunikativ ko'nikma, balki strategik intellektual resurs sifatida ham alohida ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy dunyoda davlatlar o'rtasidagi iqtisodiy integratsiya, ilmiy hamkorlik va madaniy almashinuv jarayonlarining jadallashuvi chet tillarini bilishni hayotiy zarurat darajasiga olib chiqdi.

Chet tillarini egallash shaxsga xalqaro axborot maydoniga erkin kirish, ilg'or ilmiy yutuqlardan foydalanish hamda global mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lish imkonini beradi. Shu bilan birga, u insonning dunyoqarashini kengaytirib, turli madaniyatlar o'rtasida o'zaro tushunish va bag'rikenglikni shakllantirishga xizmat

qiladi. Bu esa global barqarorlik va hamkorlikni mustahkamlashda muhim omil hisoblanadi.

Shuningdek, ta'lim tizimi nuqtayi nazaridan qaralganda, chet tillarini chuqur o'rganish akademik mobillikni oshiradi, xalqaro grant dasturlari va ilmiy loyihalarda ishtirok etish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu esa yosh avlodning bilim salohiyatini global standartlarga moslashtirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, mavjud muammolar — amaliy til muhitining yetishmasligi, an'anaviy o'qitish usullarining ustunligi va motivatsion omillarning zaifligi — ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish zaruratini ko'rsatadi. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun kommunikativ va interaktiv metodlarni keng joriy etish, raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt asosidagi platformalardan foydalanish hamda real til muhitini yaratish muhim hisoblanadi.

Umuman olganda, chet tillarini o'rganish global integratsiya jarayonlarining ajralmas va hal qiluvchi omillaridan biri bo'lib, u nafaqat individual rivojlanish, balki milliy taraqqiyot va xalqaro hamkorlikni ta'minlashda ham strategik rol o'ynaydi. Shu bois, ta'lim tizimida chet tillarini o'qitishga bo'lgan e'tiborni yanada kuchaytirish va uni zamonaviy talablar asosida takomillashtirish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

Crystal, D. (2003). English as a Global Language. Cambridge University Press.

Harmer, J. (2015). How to Teach English. Pearson Education Limited.

Graddol, D. (2006). The Future of English? British Council.

World Economic Forum (2023). Global Risks Report. Geneva.

Internet manbalari:

www.britishcouncil.org

www.weforum.org

www.unesco.org